

Удовенко Ю.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТЕНІСНОЇ МОДИ

Дослідження є актуальною, оскільки теніс є найкращим прикладом прояву фізичної, емоційної та творчої активності людини у соціальній сфері. Сьогодні в одній третині світу він є одним з найпопулярніших видів спорту, багато в чому обігнавши футбол, хокей, баскетбол та ін. Дуже багато людей займаються тенісом, як професійно, так і на аматорській основі. Для занять тенісом виготовляють спеціальний одяг, згідно певних вимог.

З цією метою важливим є підготовка дизайнерів-виконавців, які б змогли спроектувати вдалий спортивний костюм для тенісу у відповідності до сучасних вимог та з урахуванням тенденцій тенісної моди.

Сучасний теніс також має давню історію. Відомо, що прототипом гри в теніс стала гра у м'яч во Франції, яка отримала назву – «Гра долонею». Її суть полягала в тому, що ударами руки середньовічні гравці перекидали один одному маленький м'ячик через роздільну мотузку.

Наприкінці XV в. настала нова ера тенісу - епоха "королівського тенісу". Для захисту глядачів від уваги міських жителів представники знаті та королівських сімей почали будувати криті галереї, з сіткою, що розділяє гравців. Тенісисти почали використовувати спеціальний одяг – камзоли та сорочки.

Докорінні зміни в тенісі відбулися з середини XIX ст., з настанням Вікторіанської доби. У 30-ті роки з'явилася технологія виробництва гуми та почали виробляти порожні гумові м'ячі, які добре відскакували від ґрунту та трави, що дозволило тенісистам перебратися із закритих приміщень із твердим покриттям на відкриті трав'яні та ґрунтові майданчики. Так виникла нова гра під назвою «сферистика» (означає «гру в м'яч»).

Проте зміни в історії класичного тенісу відбулися 1870- е рр., коли майор У. Уингфілда впровадив нові правила тенісу, змінив форму корту (у вигляді пісочного годинника), збільшив висоту сітки (як у бадмінтоні) , розробив перші правила гри і отримання перший патент. В результаті вийшло перше зведення правил гри під назвою "Лаун-теніс".

Наприкінці XIX – початку XX в. почали проводитись перші офіційні змагання з тенісу. В 1877 р. був організований турнір Уімблдону саме з тенісу.

На початку 80-х років. XIX ст. з'явився жіночий теніс і в рамках Вімблдонського турніру було вперше проведено жіночий турнір. У 1888 році була заснована Асоціація лаун-тенісу, якою було організовано спортивні змагання як на рівні клубів і міст, а й у національних масштабах, а також теніс було включено до програми перших Олімпійських ігор Нового часу, що відбулися в Афінах.

Після закінчення Першої світової війни у 30-х роках XX ст. вперше офіційно дозволено любителям отримувати компенсацію за витрати на участь у турнірах.

Теніс остаточно став комерційним заняттям.

Так, чемпіонка Олімпійських ігор в Антверпені Сюзанн Ленглен першою підписала професійний контракт на виступи перед публікою.

У 1968 р. у світовому тенісі настала криза, оскільки в аматорському тенісі виявилася негативна тенденція, яка показала перехід тенісистів-аматорів до професійного туру, що слугувало початком «ери відкритого тенісу».

У першій половині 1970-х років під керівництвом американської тенісистки-феміністки Б. Д. Кінг з'явився рух тенісисток на захист своїх прав, оскільки жінки

отримували низькі суми гонорарів за участь та перемоги у тенісних турнірах, що довело безглуздість поділу тенісу за гендерною ознакою.

Наприкінці ХХ – початку ХХІ в. відбулося остаточне злиття інтересів держави та комерційних спортивних та інших структур, у яких розвиток світового тенісу та його інфраструктури стали інтересом національного значення.

На середину 2000-х гг. під керівництвом ІТФ було запроваджено нові технології, наприклад, з'явився годинник і прилад, що вимірює швидкість подачі, потім електронний пристрій, що дозволяє визначити приземлення м'яча щодо бічних та задніх ліній корту.

Інтерес до тенісу серед широкого загалу, його трансформація, соціально-політичні зміни в суспільстві знайшли яскраве відображення тенісу в мистецтві.

Так, 1874 року відбулася революція в тенісі. Замість королівської гри, недоступної для широкого загалу, був винайдений Лаун-теніс. Імпресіоністи стали зображати цю гру за участю жінок, які виступали в елегантних костюмах з довгими спідницями.

У ХХ столітті яскравим проявом тенісної моди в образотворчому мистецтві стала картина Карлоса Васкеса Убеда «Тенісистка» 1902 р. Картина показує, що всього за двадцять років тенісистки змогли на змаганнях використовувати одяг з відкритими зап'ястями, що залишає для гри набагато більше свободи. Полотно «Тенісистка» 1929 р. німецько-шведської художниці Л. Лазерштайн демонструє сильний вплив емансипації.

Крім того, тема тенісу зустрічається у художників сучасного мистецтва: М. Фарлей "Анна Курнікова" 2002р., "Ллейтон Хюитт", 2005 р., Вока "Томас Мустер", 2006 р., С. Холанд "Роджер Федерер" .

Крім того, теніс як мистецтво також представлено фотографіями Дьюї Нікоса. У фотосесії Дьюї Нікс зобразив вигини витончених спортсменок великого тенісу, показав потужність і силу жіночих рук і ніг, а також на знімках зафіксував удари найкращих тенісисток світу, серед яких: Лі На — китайська тенісистка, одна з найуспішніших в історії національного тенісу, переможниця двох турнірів Великого шолома в одиночному розряді; Сабіна Катаріна Лісіцкі — німецька тенісистка польського походження, володарка світового рекорду у швидкості подачі серед жінок, Лора Робсон - британська професійна тенісистка, Андреа Петкович - німецька професійна тенісистка югославського походження, Марія Шарапова - экс-перша ракетка світу, одна з десяти жінок в історії, хто володіє так званим «кар'єрним шоломом» (виграла всі турніри Великого шолома в різні роки), Серена Вільямс знаменита американська професійна тенісистка, на рахунку понад 80 перемог у турнірах Великого шолома та WTA.

Аналіз феномена тенісної моди показав, що у вікторіанську епоху жінки грали в теніс, однак були затягнуті в корсети та пояси, прикриті довгими спідницями, з довгими рукавами, кісточка ніг приховані сукнями, які майже торкалися землі і крилатий капелюх доповнювали спортивний костюм. Громіздке вбрання було надзвичайно незручним .

У 1884 р., в турнірі Вімблдену перемогла Мод Уотсон , яка виступила в сніжно-білій сукні турнюром і чоловічому солом'яному капелюсі. Білий колір, з одного боку виглядав урочисто, а з іншого - мав практичну необхідність, оскільки на білому тлі одягу не видно плям поту. Згодом білий колір став традиційним у

тенісі як для чоловіків, так і для жінок.

Юній дівчині Лотті Дот в 1887 році Вімблдонський турнір допомогла виграти шкільна форма, яка була коротшою, що зробило його набагато зручнішим. Незабаром спортсменки почали використовувати форму вкороченого варіанта – спершу до щиколотки, потім трохи нижче коліна.

Згодом з'явилися прості сукні, які так і називалися, – сукні «реформи». Вони спадали від плеча, були досить просторі, з ледь завищеною талією.

Обов'язкові корсети тенісних суконь спортсменок початку ХХ століття також були скасовані через утиск свободи рухів. Першою революціонеркою стала Мей Саттон, яка вийшла 1905 року на корт у сорочці батька із закатаними рукавами.

Так, Сьюзан Ленглен в 1919 році грала на турнірі Вімблдону в скороченій спідниці пліссе трохи нижче коліна та топі без рукавів. Дівчата зазнали суспільної критики - адже жінкам того часу не личило з'являтися на людях з оголеними зап'ястями і без підтримки грудей і талії. Крім того, завдяки Ленглен у моду ввійшли також хустки на голову, а згодом бандани.

Дещо пізніше Хелен Віллз ввела в моду козирки, що захищають очі, подібні до прийнятих у гольфі того часу, яка стала прототипом сучасної бейсболки.

Спортивний одяг 30-х років став більш коротким і зручним. Так у жіночому тенісі почали вже з'являтися короткі спідниці та шорти, як жіночий спортивний одяг. Кетрін Хепберн відмовилася від класичного одягу зі спідницею і виходила на корт у шортах із високою талією. У 40-ті роки з'явилися нові матеріали, що почали використовувати для спортивного одягу - це нейлон і парашутний клац. Прийшла мода на гофровані спідниці.

Відомо, що тенісну моду у перше десятиріччя після Другої світової війни багато в чому диктував кутюр'є Тед Тінлінг. Моду на міні задала американська тенісистка Гассі Моран, яка вийшла на корт в укоротенській спідниці з-під якої виднілися панталони з мереживом.

Його наступною цікавою роботою стала сукня Леа Периколі зі спідницею з пір'їв та комплект для бразильської спортсменки Марії Буено, в якому вона вийшла на корт у 1966 році. Коротка сукня була доповнена вставками.

У 1960-х гг. відбулася еротизація спорту. Костюми та спідниці стали коротшими, в спортивному одязі почали використовувати мережива. У 70-ті роки стала популярна аеробіка та фітнес. Вплив духу дискотек, цієї епохи, у спортивному одязі став сильнішим - у тенісі з'явився одяг із візерункових тканин.

У період кінця ХХ – початку ХХІ в. гравець став символом бренду, а тенісна мода стала відрізнятися конструктивністю, прагматизмом, технологічністю та стилістикою дизайнерського рішення.

У цей період часу спортсменки стали з'являються на кортах у тренувальних комбінезонах (американська тенісистка Енн Уайт).

З часом цю ідею для тенісного одягу також використала Серена Вільямс, яка одягнула комбінезон із шортами на US Open-2002 або легінси.

У 2000-ті роки для тенісної форми активно використовують нові синтетичні тканини; відкрилася епоха дивовижних нарядів. Посилилася конкуренція між різними виробниками та модельєрами за те, щоб залучити до себе покупця. У цьому контексті гравці виступають своєрідними рекламними плакатами.

Відомо, що багато тенісисток, зокрема Марія Шарапова та Серена й Вінус Вільямс дивували модну громадськість, з'являючись на турнірах у сукнях із деніму

та мережива.

В дослідженні встановлено основні вимоги до властивостей матеріалу, а також особливості спеціального просочення для виготовлення одягу для тенісу.

В ході дослідження жіночого костюму для тенісу з'ясовано, що респонденти в процесі анкетування обрали основним кольором форми костюму - голубий колір (40%), колір тканини - компаньйона - жовтий (40%), найбільш доцільним видом спортивного одягу визначено сукню (55%), в якості головного убору обрано козирьок (45 %) пріоритетним видом оздоблення є емблема у вигляді ракетки і тенісного м'чика (40%).

Отже, аналіз історії світового тенісу показав, що, перебуваючи в органічному зв'язку і тісно переплітаючись із соціальними, економічними та політичними протиріччями, теніс, як і раніше, зберіг у собі традиції привілейованості. Це стало наслідком мінливої прикордонності соціальних груп, що зародили свою систему культурних цінностей.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри ХТЛПід Попової Т.І.